

Predmet C-439/23**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda****Datum podnošenja:**

13. srpnja 2023.

Sud koji je uputio zahtjev:

Tribunale Civile di Padova (Italija)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

22. lipnja 2023.

Tužitelj:

KV

Tuženik:

CNR – Consiglio Nazionale delle Ricerche

Predmet glavnog postupka

Tužba koju je osoba KV podnijela kako bi se za potrebe radnog staža i stjecanja pripadajućih povećanja plaće utvrdilo njezino pravo na priznavanje cijelog razdoblja rada koje je obavila na temelju više ugovorâ na određeno vrijeme u Consigliu Nazionale delle Ricerche (Nacionalno istraživačko vijeće, Italija, u daljnjem tekstu: C.N.R.) prije nego je zaposlena na neodređeno vrijeme te kako bi se C.N.R.-u naložilo priznavanje njezina staža i plaćanje ostvarenih razlika u plaći.

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Zahtjev za tumačenje članka 4. točke 1. Direktive 1999/70/EZ na temelju članka 267. UFEU-a, konkretno, može li se ona primijeniti na ugovore o radu na određeno vrijeme koji su sklopljeni i prestali, s jedne strane, prije datuma stupanja na snagu navedene direktive i, s druge strane, u razdoblju od datuma njezina stupanja na snagu do isteka roka koji je određen državama članicama za njezino prenošenje.

Prethodno pitanje

Treba li članak 4. točku 1. Direktive Vijeća 1999/70/EZ od 28. lipnja 1999. o Okvirnom sporazumu o radu na određeno vrijeme koji su sklopili ETUC, UNICE i CEEP:

- primijeniti *ratione temporis* na zasnovane radne odnose na određeno vrijeme koji su prestali jer je ugovoreni rok istekao prije datuma stupanja na snagu Direktive 1999/70/EZ (10. srpnja 1999.);
- primijeniti *ratione temporis* na radne odnose na određeno vrijeme zasnovane na temelju pojedinačnog ugovora o radu sklopljenog prije datuma stupanja na snagu Direktive 1999/70/EZ (10. srpnja 1999.) koji su prestali jer je ugovoreni rok istekao na datum u razdoblju od stupanja na snagu Direktive do isteka roka koji je određen državama članicama za njezino prenošenje (10. srpnja 2001.);
- primijeniti *ratione temporis* na radne odnose na određeno vrijeme zasnovane na temelju pojedinačnog ugovora o radu sklopljenog u razdoblju od stupanja na snagu Direktive 1999/70/EZ (10. srpnja 1999.) do isteka roka koji je određen državama članicama za njezino prenošenje (10. srpnja 2001.) koji su prestali jer je ugovoreni rok istekao nakon potonjeg datuma?

Navedene odredbe prava Unije

Povelja Europske unije o temeljnim pravima, konkretno, članak 21.;

Direktiva 1999/70/EZ, konkretno, članak 4. kojim se utvrđuje načelo nediskriminacije između radnika zaposlenih na određeno vrijeme i usporedivih radnika zaposlenih na neodređeno vrijeme;

Ugovor o funkcioniranju Europske unije, konkretno, članak 267.

Navedene nacionalne odredbe

Decreto legislativo 6 settembre 2001, n. 368 (Zakonodavna uredba br. 368 od 6. rujna 2001.) na snazi od 24. listopada 2001. kojim je provedena Direktiva 1999/70/EZ, konkretno, članak 6. u skladu s kojim radnik zaposlen na temelju ugovora na određeno vrijeme ima pravo na godišnji odmor i na to da se prema njemu postupi kao i prema usporedivim radnicima s ugovorom na neodređeno vrijeme i razmjerno vremenu obavljenog rada, pod uvjetom da to nije objektivno nespojivo s prirodom ugovora na određeno vrijeme.

Legge 20 marzo 1975, n. 70 (Zakon br. 70 od 20. ožujka 1975.) u verziji koja je bila na snazi u vrijeme nastanka činjenica iz glavnog postupka, konkretno, članak 36. kojim se C.N.R.-u priznaje pravo da zaposli istraživače i

visokospecijalizirane tehnologe na temelju ugovorâ na određeno vrijeme u trajanju od najdulje pet godina.

Sažet prikaz činjenica i postupka

- 1 C.N.R., talijansko javno tijelo koje ima zadaću obavljanja i promicanja istraživačkih aktivnosti u glavnim sektorima razvoja znanja i njegove primjene, sklopio je s tužiteljem, osobom KV, više ugovora o radu na određeno vrijeme na temelju članka 36. Zakona br. 70 od 20. ožujka 1975.
- 2 Konkretno, od 2. studenoga 1993. do 31. ožujka 1995. C.N.R. je zaposlio osobu KV kao tehnologa III. razine, od 1. kolovoza 1995. do 1. kolovoza 2000. ta je osoba zaposlena u istom svojstvu, dok je od 4. rujna 2000. do 31. prosinca 2001. zaposlena kao istraživač III. razine.
- 3 Potonji ugovor raskinut je 30. rujna 2001. nakon što je osoba KV ostvarila uspješan rezultat na javnom natječaju, što je dovelo do njezina imenovanja na mjesto istraživača III. razine na neodređeno vrijeme od 1. listopada 2001.
- 4 Međutim, u trenutku tog zapošljavanja na neodređeno vrijeme osobi KV nije priznat radni staž ostvaren na temelju navedenih ugovorâ o radu na određeno vrijeme koji su sklopljeni prije isteka roka koji je određen državama članicama za prenošenje Direktive 1999/70/EZ, odnosno prije 10. srpnja 2001.
- 5 Stoga je osoba KV 8. veljače 2022. podnijela tužbu Tribunaleu di Padova (Sud u Padovi, Italija), kojom je zatražila priznavanje razdoblja rada obavljenog na temelju navedenih triju ugovorâ o radu na određeno vrijeme u svrhu stjecanja pripadajućeg radnog staža i posljedičnog učinka na njezinu plaću.

Glavni argumenti stranaka glavnog postupka

- 6 C.N.R. se uključio u postupak i traži da se tužba odbije, pri čemu se poziva na zabranu retroaktivnosti Direktive 1999/70/EZ.

Sažet prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 7 Prije svega, sud koji je uputio zahtjev ističe da u glavnom postupku nije sporno da se u talijanskom pravu razdoblja rada koji je obavio radnik zaposlen na određeno vrijeme u skladu s člankom 36. Zakona br. 70/1975 ne izračunavaju u svrhu priznavanja ukupno ostvarenog radnog staža, čak ni u slučaju naknadnog zaposlenja na neodređeno vrijeme, za razliku od onog što je slučaj u pogledu istih poslova za osoblje koje je od početka zaposleno na neodređeno vrijeme.
- 8 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je za potrebe ovog zahtjeva za prethodnu odluku relevantno pitanje koje se odnosi na vremensko područje primjene članka 4. točke 1. Direktive 1999/70/EZ koja je na snazi od 10. srpnja 1999. i koju

su države članice trebale prenijeti do 10. srpnja 2001. U tom pogledu taj sud primjećuje da u talijanskoj sudskoj praksi postoje dva različita pristupa.

- 9 Na temelju prvog pristupa, članak 4. navedene direktive, i stoga načelo nediskriminacije koje se utvrđuje tim člankom, ne primjenjuje se na radne odnose na određeno vrijeme koji su u cijelosti prestali prije roka koji je određen državama članicama za prenošenje Direktive. U prilog tomu ide načelo zabrane retroaktivnosti prava Unije, na temelju kojeg se pravila materijalnog prava primjenjuju isključivo na činjenične situacije koje su nastale nakon njihova stupanja na snagu, osim ako se samim pravom Unije utvrđuje njihov retroaktivni učinak.
- 10 U okviru drugog i novijeg pristupa, za koji se čini da se sada ustalio u nacionalnoj sudskoj praksi Cortea suprema di cassazione (Vrhovni kasacijski sud, Italija), smatra se da se za potrebe izračuna ukupnog radnog staža radnika zaposlenog na neodređeno vrijeme mogu uzeti u obzir i razdoblja rada na određeno vrijeme koji je obavljen i u cijelosti dovršen prije stupanja na snagu Direktive 1999/70/EZ. Taj se pristup temelji na načelu tumačenja koje se ustalilo u sudskoj praksi Suda Europske unije, prema kojem se novo pravno pravilo, osim ako se ne predviđa drukčije, odmah primjenjuje na „buduće učinke” situacija koje su nastale kad je na snazi bilo prethodno pravno pravilo (presude od 10. lipnja 2010., INPS, C-395/08 i C-396/08, t. 53.; od 12. rujna 2013., C-614/11, Kuso, t. 25.; od 14. travnja 1970., Brock, C-68/69, t. 7.; od 10. srpnja 1986., Licata/CES, C-270/84, t. 31.; od 18. travnja 2002., Duchon, C-290/00, t. 21.; od 11. prosinca 2008., Komisija/Freistaat Sachsen, C-334/07, t. 43. i od 22. prosinca 2008., Centeno Mediavilla i dr./Komisija, C-443/07, t. 61.).
- 11 Međutim, sud koji je uputio zahtjev smatra da navedeno načelo tumačenja prihvaćeno u sudskoj praksi Suda ipak treba tumačiti na način da se njime potvrđuje prvi od dvaju navedenih pristupa sudske prakse. Naime, kad Sud navodi da se novonastalo pravno pravilo primjenjuje na „buduće učinke” on u načelu upućuje samo na činjenične situacije nastale u vremenu koje je prethodilo stupanju na snagu novog pravila prava Unije koje se u bitnom kontinuitetu nastavljaju i nakon stupanja na snagu, a ne na situacije koje su nastale i potpuno završile prije nego što je novonastalo pravno pravilo stupilo na snagu.
- 12 Sud koji je uputio zahtjev smatra da je taj zaključak u skladu s ograničenjima koja se nalažu načelima pravne sigurnosti i zaštite legitimnih očekivanja kojima se isključuje retroaktivna primjenjivost materijalnih pravila prava Unije na pravne odnose koji su prestali prije njihova stupanja na snagu, osim ako iz teksta tih pravila, njihove svrhe ili strukture jasno proizlazi da im se dodjeljuje takav učinak (presude od 25. veljače 2021., Caisse pour l'avenir des enfants, C-129/20, t. 31.; od 29. siječnja 2002., Pokrzęptowicz-Meyer, C-162/00, t. 49. i 50.; od 26. ožujka 2015., Komisija/Moravia Gas Storage, C-596/13 P, t. 32. i 33.; od 7. studenoga 2013., Gemeinde Altrip i dr., C-72/12, t. 22.; od 12. studenoga 1981., Meridionale Industria Salumi i dr., 212/80 do 217/80, t. 9.; od 23. veljače 2006.,

Molenbergnatie, C-201/04, t. 31.; od 10. veljače 1982., Bout, C-21/81, t. 13. i od 15. srpnja 1993., GruSa Fleisch, C-34/92, t. 22.).

- 13 Osim toga, sud koji je uputio zahtjev ističe da to tumačenje proizlazi upravo iz presuda Suda na kojima se pak temelji drukčije tumačenje u okviru navedenog drugog pristupa nacionalne sudske prakse (presude od 10. srpnja 1986., Licata/CES, C-270/84, t. 31.; od 29. lipnja 1999., Butterfly Music, C-60/98, t. 24.; od 14. travnja 1970., Brock, C-68/69, t. 6. do 9.; od 24. siječnja 2018., Pantuso i drugi, C-616/16 i C-617/16, t. 37.; presude Centeno Mediavilla i dr./Komisija, t. 64.; Komisija/Freistaat Sachsen, t. 33. i 53.; Gavieiro Torres, t. 90.; INPS, t. 52. do 55.; od 22. lipnja 2022., Volvo, C-267/20, t. 99. do 104., kao i iz navedenih presuda Pokrzeptowicz-Meye i Kuso).
- 14 U tim okolnostima sud koji je uputio zahtjev smatra da članak 4. točku 1. Direktive 1999/70/EZ, koja se tumači s obzirom na sudsku praksu Suda u području zabrane retroaktivnosti prava Unije i primjenjivosti novonastalog pravnog pravila na „buduće učinke” situacijâ nastalih u prošlosti, treba tumačiti na način da ne obuhvaća radne odnose na određeno vrijeme između tužitelja i C.N.R.-a od 2. studenoga 1993. do 31. ožujka 1995. i od 1. kolovoza 1995. do 1. kolovoza 2000. jer je svaki od njih prestao prije datuma isteka roka za prenošenje Direktive. Suprotno tomu, navedeni članak primjenjuje se na radni odnos na određeno vrijeme između tužitelja i C.N.R.-a od 4. rujna 2000. do 30. rujna 2001. jer je bio u tijeku na datum isteka roka za prenošenje Direktive.